GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 25. Piątek 31. Stycznia 1851. Rok gazecie **40.**

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Niemce. — Prusy. — Rosya. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Śmierć biskupa Skórkowskiego.)

Kraków, 27. stycznia. JW. JX. Karol Saryusz *Skórkowski*, biskup Krakowski, dnia 25. b. m. umarł w Opawie.

W piątek jeszcze, t. j. dnia 24. b. m. telegraficzna wiadomość doniosła o niebezpieczeństwie choroby, jaką dotknięty został przewielebny biskup, synowcowi JX. kanonikowi Alfonsowi Skórkowskiemu, który tegoż samego dnia udał się do Opawy. Dwa dni przeszły bez żadnej wiadomości w bolesnem oczekiwaniu i w nadziei. Ale gorące modły pobożnych parafian nie zdołały zmienić niedocieczonych Opatrzności wyroków. *(Czas.)*

(Uwiadomienie ze strony c. k. towarzystwa gospodarczo-rolniczego w Krakowie.)

Kraków, 27. stycznia. JW. hrabia *Leon Rzewuski*, gorliwy o oświatę ludu wiejskiego Ziemianin, przeznaczył wynagrodzenie w sumie złp. 2000 dla tego, ktoby napisał dziełko obejmujące wykład nauki rolnictwa w sposób dla pojęcia włościanina przystępny. Z zadania tego wywiązał się chlubnie Aleksander *Ekielski*, członek Towarzystwa, a Towarzystwo naukowe połączone z uniwersytetem Jagiellońskim wydało je w druku, policzając w poczet nauk dla ludu. Towarzystwo gospodarczo-rolnicze rozpoznawszy dziełko przez pana Aleksandra Ekielskiego wydane, gdy je znalazło celowi i potrzebie ludu wiejskiego zupełnie odpowiedniem, przyznało autorowi prawo do wyznaczonej nagrody — i miło mu było odebrać zapewnienie, że JW. hr. Leon Rzewuski z przyjętego już się wywiązał obowiązku. *(Czas.)*

(Obwieszczenie ze strony c. k. centralnej władzy morskiej.)

Tryest, 23. stycznia. C. k. centralna władza morska wydała następujące obwieszczenie:

„Namiestnik wyspy Samos uwiadomił tamtejszego c. k. austr. ajenta konzularnego, że buntownicy niechcą w żaden sposób uznać władzy porty otomańskiej, i że przeto Mustafa Basza, kemendant cesarskich wojsk na wyspie Samos, ogłosił dla miasta, zatoki Voti i kilku innych miejsc wyspy, zacząwszy od 4. b. m. stan blokady rozciągający się na wszystkie pod banderą samiocką żeglujące okręta; obce okręta są dotychczas wykluczone od blokady, lecz gdyby później miano uznać za potrzebne, rozciągnąć rozporządzenie to na wszystkie okręta bez wyjątku, natenczas zawiadomionoby o tem niezwłocznie c. k. ajenturę konzularną, — co się niniejszem podaje do wiadomości stanu kupieckiego i żeglarzy tutejszych.

Tryest, 22. stycznia 1851.“ *(Osserv. Tr.)*

(Kurs wiedeński 28. stycznia 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 94⅞; 4½% — 83⅜, 4% — 75½, 2% z r. 1850 —. 2½% z r. 1850 —. Akcye bank. 1140. Losy z r. 1839 — 291¼. Akcye kolei północ. 1215. Wiedeńskie miejsko-bankowe 2½% — 56¾. Dunajskiej żeglugi parowej po 500 złr. — —. Budwejskiej kolei —. Odenburgskie —. Loyd —. Nadworne obligacye —.

Hyszpania.

(Program prezydenta ministrów. — Rozdwojenie w izbie.)

Madryt, 16. stycznia. Bravo Murillo odczytał dziś kortezom w imieniu nowego gabinetu swój program następującej osnowy: Tolerancya i bezparcyalność, poważanie dla ustawy, poczciwość, sprawiedliwość i oszczędność. — Ministeryum zamiast uchylenia budżetu, zaproponuje w ciągu dyskusyi projektowane oszczędzenia. Bravo Murillo przyrzekł także w krótkim czasie bez bliższych szczegółów przedłożyć projekt do uregulowania długu państwa. Izby przyjęły program, nie okazawszy ani pochwały ani nieukontentowania.

— Większość izby deputowanych jest w obecnej chwili bardzo rozdwojona. Deputowani z Kastylii i stronnicy Narvaeza tudzież Sartoriusa zgromadzają się u pana Mayano; deputowani madryccy u wicehrabi de Armeria; największy wpływ z nich ma Llorente. U kortezów Mon, Pidal i Donoso, zgromadzają się stronnicy dymisyonowanego ministeryum. Reprezentanci z Walencyi zgromadzają się u margrabiego Molin. Reunion pana Sartorius, która oddała wizytę exministrowi spraw wewnętrznych panu San Luis, jest najliczniejsza.

Anglia.

(Książę Albrecht na posiedzeniu komitetu wystawy. — Rozruchy na wyspie Zante.)

Londyn, 22. stycznia. Książę Albrecht przybył wczoraj z Windsoru do stolicy dla zwiedzenia postępów gmachu wystawy, prezydował na posiedzeniu komitetu i udał się jak zwykle popołudniu, śród okrzyków wszystkich robotników do Windsoru z powrotem. — Sekretarz komisyi wystawy przemysłowej oświadczył dla zbicia przeciwnych wieści, że termin otwarcia wystawy nieodzownie na 1. maja jest wyznaczony.

— Na wyspie Zante wybuchły rozruchy. Admirał Parker otrzymał już rozkaz posiłkowania lorda namiestnika.

Francya.

(Poselstwo prezydenta. — Nowy gabinet.)

Paryż, 24. stycznia. Wielkie wzburzenie umysłów panowało dzisiaj w zgromadzeniu narodowem. Na różnych punktach potworzyły się grupy, w których żywo rozmawiano o pogłosce względem ukonstytuowania tymczasowego gabinetu. Pogłoska ta nabyła większej pewności, gdy pan *Baroche* zabrał swe papiery z trybuny ministrów i usiadł na dawnem swem miejscu jako reprezentant. Także pp. de *Lhuys*, *Parieu* i *Rouher* zajęli dawne miejsca w prawem centrum. Nakoniec przybył pułkownik *Vaudrey* i wręczył prezydentowi *Dupin* opieczętowane pismo. Prezydent zasuspendował natychmiast dyskusyę, by odczytać zgromadzeniu przesłane od prezydenta republiki poselstwo. To poselstwo jest następującej osnowy:

„Poselstwo prezydenta republiki.

„Paryż, 24. stycznia 1851.

„*Do pana prezydenta ustawodawczego zgromadzenia narodowego.*

„Opinia publiczna ufając w mądrość zgromadzenia i rządu została niewzruszona w obec najnowszych zdarzeń. Mimoto cierpi Francya na rozdwojenie i ubolewa nad niem. Jest obowiązkiem moim uczynić wszystko, cokolwiek zależy odemnie dla zapobieżenia zgubnym skutkom.

„Jedność obydwóch władz państwa jest dla spokojności kraju nieodzownie potrzebną; gdy je atoli konstytucya zrobiła niezawisłemi, tedy jedynym warunkiem tej jedności jest zaufanie wzajemne.

„Przejęty tem uczuciem będę zawsze szanować prawa zgromadzenia, a równocześnie utrzymywać będę nienaruszalność prerogatyw władzy, którą mi lud powierzył.

„By nie przedłużać nieprzyjemnego rozdwojenia, przyjąłem po ostatniej uchwale zgromadzenia dymisyę ministeryum, które krajowi i sprawie porządku podawało znakomite dowody swego poświęcenia. Chcąc jednak utworzyć gabinet z szansą trwałości, nie mogłem zebrać żywioły z większości, która powstała ze stosunków wyjątkowych, a z żalem uznałem także niemożność znalezienia kombinacyi między członkami mniejszości mimo ich znaczenia.

„W tem położeniu i po daremnych próbach zdecydowałem się utworzyć ministeryum tymczasowe ułożone z mężów specyalnych, nie należących do żadnej frakcyi zgromadzenia z przedsięwzięciem oddania się sprawom bez dążności stronniczych. Szanowni mężowie przyjmujący to patryotyczne zadanie, będą mieli prawo do wdzięczności ze strony kraju.

„Administracya pójdzie tedy dalej tym samym torem, jak pierwej. Przesady znikną na wspomnienie o uroczystych deklaracyach poselstwa z d. 12. listopada. Rzeczywista większość zrekonstytuuje się. Harmonia powróci, mimo że obydwie władze nie poświęcą z swojej godności, która stanowi ich siłę.

„Francya chce przedewszystkiem pokoju i oczekuje od tych, w których położyła swe zaufanie, pojednania bez słabości, spokojnej stałości, wytrwałości w prawie.

„Przyjmij panie prezydencie zapewnienie mego szacunku.

Ludwik Napoleon Bonaparte.“

Skład nowego ministeryum.

Spraw wewnętrznych: P. *Waise*, prefekt północny;
Finansów: P. *Germiny*, jeneralny poborca;
Spraw zewnętrznych: P. *Brenier*, dyrektor w ministeryum;
Wojny: jenerał *Randon*;
Marynarki: P. Contre-admirał *Le Veillant*;
Nauk publicznych: P. *Girand*, członek wyższej rady szkolnej;
Handlu: P. *Schneider*, negocyant i dyrektor kopalń;
Robót publicznych: P. *Magne*, członek dawnego gabinetu.

— Wiadomość o utworzeniu tego gabinetu wywołała oburzenie w zgromadzeniu, ale poselstwo złagodziło cokolwiek to pierwsze wrażenie. Wszakże prezydent uznaje tam prawa zgromadzenia, przy-

rzeka, że będzie postępować według polityki przez dawną wiekszość wytkniętej i dodaje nadto, że nowy gabinet jest tylko tymczasowym. Wszystko to uśmierzyło cokolwiek niechęć prawej strony. Nie można jednak powiedzieć, że postępowanie jej było życzliwe, bo poselstwo przyjęła z oziębłem milczeniem. Sądzą tu jednak, że kroki nieprzyjacielskie nie rozpoczną się niezwłocznie, bo zapewne zechce izba zobaczyć pierwej, jak to zaparlamentowe ministeryum wystąpi, co będzie działać i mówić, jeźli prezydent ma zamiar przypuścić je do udziału w wielkich debatach zgromadzenia. Skład jego nie zdaje się być po temu, bo nowy gabinet nie liczy żadnych mowców.

Lewej stronie nie podobało się poselstwo, bo prezydent wyrzekł w niem, że chce, jeżeli nie odpowiedzieć życzeniom większości, to przynajmniej zachować jej politykę. Tę taktykę wyrachował prezydent bardzo mądrze. Oparty na równie sławnych jak i rewolucyjnych tradycyach nazwiska swego jest on pewny, że znajdzie w masach potężną pomoc, jakikolwiekbądź będzie kierunek jego rządu. Usiłuje przeto liczyć przedewszystkiem na klasy zamożne, a te są naturalnie konserwacyjne.

(Posiedzenie izby prawodawczej z dnia 22. stycznia.)

Paryż, 22. stycznia. Dzisiejsze posiedzenie narodowego zgromadzenia pod przewodnictwem pana Daru było dość próżne. Wszędzie stały grupy i toczyły bardzo głośne rozmowy prywatne. Dawniejsi ministrowie przybyli, pozostali kilka minut i znowu odeszli. Zaciąg rekrutów 80,000 ludzi na rok 1851 pozwolono na trzeciej naradzie. Na dodatkowy kredyt dla kleru w kwocie 192,000 franków zezwolono 430 głosami przeciw 146. Uchwalono następnie drugą naradę nad wnioskiem do ustawy o szpitalach i lazaretach, i drugą naradę nad ograniczeniem zakresu mieszanej komisyi dla robót publicznych, tudzież trzecią naradę nad wnioskiem do ustawy o pomocy sędziowskiej. Poprawkę pana Charamaule odrzucono, a wniosek do ustawy przyjęto. Wniosek pana Esquiros o zaprowadzeniu spisów przysięgłych odrzuciła komisya. Zgromadzenie odrzuciło go również 462 głosami przeciw 192. Poczem zamknięto posiedzenie.

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

Paryż, 21. stycznia. Bonapartystowski dziennik *Patrie* potwierdza, że rząd myśli szczerze o zniżeniu cła wchodowego na angielskie węgle kamienne, na co właściciele fabryk w Rouen dawno już nalegali, nim się jeszcze właściciele kopalni w Sunderland o to upominać zaczęli, i co jest pierwszym krokiem do taniego życia w interesie armii, dla tego też rząd zasługuje zewszech miar na pochwałę.

Wypracowana przez radę stanu gminna ustawa będzie dziś wzięta w oddziałach pod obrady.

Gdy ostatni gabinet utworzono, poszły w górę papiery publiczne. Gdy ten gabinet ustąpił, poszły podobnież w górę. Dla utrzymania papierów publicznych eskomptowano znowu 15,000 franków renty. Na teraz przychyla się giełda do kombinacyi Barrot-Dufaure, gdyż słychać, że w mniejszości nie będzie można znaleźć żadnych imion.

Przez ustąpienie panów Thiers, Jules de Lasteyrie, Roger (du Nord) tudzież innych rozwiązana jest faktycznie *Reunion* ulicy *des Pyramides*.

Dawniejszy minister robót publicznych, *Bineau*, mianowany jest za swoje zasługi komandorem orderu legii honorowej.

Siedmnastu oficerów jeneralnego sztabu, 20 pułkowników, 7 szefów szwadronu i 8 kapitanów gwardyi narodowej podało się do dymisyi z powodu mianowania bonapartystowskiego pułkownika *Folz* szefem jeneralnego sztabu. Między tymi znajduje się także syn bankiera Rothschilda.

(Kwestya o monecie. — Szczegóły odkrycia towarzystw tajnych.)

Paryż, 22. styszni. *Monitor* donosi, że mianowana przez rząd komisya dla rozpoznania kwestyi o monecie uznała:

Że zniżona niedawno wartość złota wywołana jest najszczególniej przez przyczyny przypadkowe, których wpływ już się zmniejszać zaczyna;

Że obecnie nic można jeszcze dostatecznie oznaczyć, jaki wpływ miały trwające przyczyny na to zniżenie wartości złota;

Że w tych okolicznościach potrzeba zasiągnąć dokładnych wiadomości o produkcyi drogich kruszców, osobliwie w Kalifornii i Rosyi.

Komisya jest przeto tego zdania, że na podstawie wymienionych faktów nie potrzeba zaprowadzać żadnej zmiany w teraźniejszym systemie monety.

— Policya odkryła, jakeśmy już donieśli, tajne towarzystwo, które w domu gminy Montmartre nocne schadzki odbywało. Towarzystwo to uformowało się, jak mówią, z rozwiązanego niedawno i osądzonego towarzystwa *Nemesis*, i miało nazwę *l'Union de communes*. W związku z niem miało zostawać oprócz tego jeszcze 5 do 6 towarzystw. Policya, która wiedziała o egzystencyi tych towarzystw, kazała na nie ścisłą dawać baczność i wpadłszy niespodzianie, zabrała 36 członków ich na zgromadzeniu w Montmartre. Skonfiskowano wiele pism, a przyaresztowane osoby oddano do prefektury policy. U niektórych osób odbywano wczoraj domowe śledztwa i przyaresztowano jeszcze 25 do 30 osób. Liczba przyaresztowanych dochodzi 60 osób, między któremi mają się znajdować główne osoby „najwyższego komitetu,“ przewodźcy *Union des communes*, tudzież przewodźcy innego towarzystwa pod nazwą: „Obrońcy republiki.“

Niemce.

(Posiedzenie trzeciej komisyi konferencyi ministeryalnej.)

Drezdno, 23. stycznia. Wczoraj odbyło się posiedzenie trzeciej komisyi konferencyi ministeryalnej względem interesów materyalnych, handlu, cła, żeglugi i środków komunikacyi, na którem Bawarya miała przewodnictwo. Na wezwanie od tej komisyi dla przysłania znawców rzeczy, przybyli tu z Bawaryi ministeryalny radzca *Herrmann*, z Wirtembergii naczelny radzca finansowy *Sigel*, a z Hamburga senator *Geffken*. Jak słyszymy, mianowana jest subkomisya do przedłożenia propozycyi w pewnych kwestyach formalnych, a właściwa komisya odroczyła się tymczasem aż po koniec tego miesiąca, poczem się posiedzenia będą odbywać dalej wraz z wezwanymi znawcami rzeczy, których się tymczasem najszczególniej z Austryi i Prus spodziewają.

(Buletyny o zdrowiu Jego królewicz. Mości W. księcia Badeńskiego.)

Karlsruhe, 20. stycznia. Po kilkudniowych paroxyzmach katarowych, obsypał Jego królewicz. Mość Wielkiego księcia kur od wczoraj wieczór. Po dotychczasowych symptomatach tej słabości można się spodziewać, że choroba łagodnie się zakończy. Dr. Schrickel. Dr. Gugert. — Dnia 21. stycznia. Jego królewicz. Mość przy lekkiej gorączce spał poniekąd przeszłej nocy. Wysępka rozszerzyła się po całej powierzchni skóry, a przykre symptomata które jej towarzyszyć zwykły, zaczynają się już zmniejszać. Schrickel, radzca nadworny.

(Posiedzenie Stanów darmsztadzkich.)

Darmsztadt, 22. stycznia. Na wstępie dzisiejszego posiedzenia stanów przedłożył ministeryalny dyrektor finansów baron Schenk wniosek do ustawy względem uregulowania listy cywilnej, którym się o takąż samą kwotę t. j. 581,000 fl., jaką stany niegdyś dla zmarłego Wielkiego księcia uchwaliły, także dla teraźniejszego Wielkiego księcia upomina. Poczem minister wojny, baron Schäfer-Bernstein przedłożył budżet dla wojska na rok 1851-53. Deputowany Reh żądał dowiedzieć się, jakie rezultaty miały dotychczas konferencye Drezdeńskie.

(Interpellacya deputowanego Reh w drugiej izbie darmsztadzkiej.)

Darmsztadt, 23. stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby drugiej była ważna interpelacya. Deputowany Reh prosi ministeryum spraw zagranicznych o zawiadomienie, jak dalece doszło już utworzenie władzy centralnej i zastępstwo ludu przy niej. Następnie zapytał, jak się ma rzecz z rozwiązaniem cłowego związku, cłowego połączenia z Austryą i z wstąpieniem całej Austryi do związku. Interpelacya wymierzona jest także o zakomunikowanie instrukcyi heskiego związkowego posła w Frankfurcie względem rozporządzeń przeciw Kurhessyi i Szlezwig - Holsztynowi. Prezydent podjął się przesłać interpelacye te do nieobecnego prezydenta ministrów.

(Hamburg ma być obsadzony przez wojska austryackie.)

Hamburg, 24. stycznia. Konferencye między senatem a posłem austryackim wydały ten rezultat, że przecież obsadzenie Hamburga wojskiem austryackiem wkrótce nastąpi. O dniu przybycia tego wojska i liczbie jego, nie możemy jeszcze nic pewnego powiedzieć, tylko przyrzeczono z pewnością, że pobyt Austryaków w naszem mieście na jak najkrótszy czas ograniczony będzie. Przymusowy kwaterunek nienastąpi, i owszem do wszytkich sześciu okręgów miasta będzie wydana odezwa dla przyjmowania kwaterunku dobrowolnie za wynagrodzeniem po 12. szylingów od głowy. *(B.H.)*

(Ogłoszenie. — Wiadomości z Szlezwiku i z Kopenhagi.)

Lubeka, 23. stycznia. Tutejszy królewsko-duński jeneralny konzulat upoważnił nas do następującego ogłoszenia: „Według listu od departamentu spraw zagranicznych w Kopenhadze z 21. b. m. wydało ministeryum wojny pod dniem 19. b. m. rozkaz zniesienia zamknięcia kanału Eider; i w skutek tego będzie odtąd żegluga na Eider wolną.“ — Pocztowym paropływem Szlezwig, który dziś zawinął z Kopenhagi, otrzymaliśmy wiadomość z północnego Szlezwigu. Według nich wysyłają Duńczyki coraz więcej wojska z Flensburga na południe. Usposobienie umysłów w Kopenhadze było spokojne; mówią nawet, że na sejmie odezwały się głosy, które z austryacką okupacyą zgadzać się zdają. Liczba chorych w duńskiej armii, liczącej 62,000 ludzi, ma wynosić 20,000. *(L. Z.)*

(Rozporządzenie króla Danii.)

Flensburg, 20. stycznia. Urzędowa gazeta donosi, że Jego Mość Król Duński rozporządził pod dniem 16., że Szlezwigianie, którzy teraz powracają do domu, lubo podnieśli oręż przeciw Jego król. Mości, nie będą jednak za to pociągnięci do odpowiedzialności, ani też w jaki bądź inny sposób pokrzywdzeni. Z tego powodu wydał rządowy komisarz pod dniem 19. b. m. okólnik do wszystkich władz zwierzchniczych, w którym nakazano im, aby ściśle wykonania tego najwyższego rozporządzenia przestrzegali, i oraz dodano, że w rozporządzeniu tem nie są objęci oficerowie, którzy przed 24. marca 1848 w służbie królewskiej zostawali, a poźniej broń przeciw królowi podnieśli.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 24. stycznia.)

Metal. austr. 5%—72¾; 4½% —. Akcye bank. 1072. Sardyńskie 33¾. Hyszpańskie 3% — 33⅝. Polskie 300 — —.; 500 — 81⅝.

Prusy.

(Kwestya pruskiej polityki handlowej. — Izby pruskie.)

Berlin, 22. stycznia. Odbyta wczoraj rada ministeryalna, na której szło o stanowcze oznaczenie pruskiej polityki handlowej, była

tak nagląca, że prezydent ministrów p. Manteuffel nieprzyjął dlatego nawet zaproszenia królewskiego na wielkie polowanie dworskie, które wczoraj w pobliżu stolicy się odbyło. Rezultat konferencyi tej, jeżli w istocie już jako stanowczy uważany być może, objawi się niezawodnie zaraz w pierwszych krokach, które Prusom tak w Drezdnie jakoteż na konferencyi cłowej w Wiesbaden w tych czasach poczynić wypadnie. Zdaje się, że rząd nasz zdecydowany jest teraz niezmieniać co do zasad dawnej polityki handlowej, lecz tylko z nowemi modyfikacyami oprzeć ją po prostu na zakreślonem traktatami współdziałaniu cłowego i podatkowego związku. My wszakże, pisze korespondent do gazety wiedeńskiej uważamy postanowienie to, z którem naturalnie musiałyby być połączone dalsze koncesye dla ulżenia ceł konsumpcyjnych i ochronnych za tymczasowe tylko, zwłaszcza że jak się dowiadujemy, także Hanower i Hamburg to najnowsze stanowisko Prus na razie tylko jako prowizoryczne uznają. Zresztą choćby Prusy w istocie dążyły do zawarcia ścisłego polityczno-handlowego przymierza z północno-zachodniemi Niemcami, a szczególnie z miastami hanzeatyckiemi, to przecież zdaje nam się, że nawet i to zadanie byłoby dość trudne do rozwiązania z pominięciem stosunków politycznych i niemieckiej kwestyi konstytucyjnej. Stanowcze uregulowanie niemieckich stosunków cłowych i handlowych będzie przecież w końcu musiało zależeć od tej samej instancyi, która obecnie związkowej organizacyi Niemiec w ogóle ustalenie jej i trwałą egzystencyę zapewnić się stara. Teraźniejsze zamiary Prus zdają się być na pozór niekorzystnemi dla wielkiej idey austryacko-niemieckiego związku cłowego, a c. k. radzca ministeryalny dr. Hock miał podczas pobytu swego w Berlinie sposobność dociec zenia właściwych źródeł i przyczyn oporu tego. Tymczasem jednakże pozostawiono wolne pole agitacyom berlińskiego przymierza wolnego handlu, aby tym sposobem wywołać na pozór rodzaj wstępnego boju przeciw zaproponowanemu z Austryą związkowi cłowemu. Podobne tendencye występują właśnie teraz dość wyraźnie na jaw i popierane bywają przez mężów zajmujących dość ważne stanowiska w państwie. Tak pomiędzy innemi zaatakowano bardzo gwałtownie ministeryum na przerwanem niedawno posiedzeniu, a nawet starano się koniecznie wyrobić u berlińskiego przymierza wolnego handlu wcale niekorzystne wotum dla najnowszej polityki pruskiego rządu.

Izby zaś pruskie zdają się widocznie w tej chwili chcieć przekonać kraj o daremnej egzystencyi swojej. *Izba druga* niemiała już prawie od tygodnia posiedzeń, ponieważ zbywa jej na wyrobionych należycie projektach. Pomimo to jednakże ukończyła tymczasem komisya budżetu swoją pracę, a komisya sprawiedliwości wyrobiła już tak dalece projekt do ustawy o odpowiedzialności ministrów, że za kilka dni już będzie mogła przedłożyć go izbie pod obradę. Izba pierwsza umieściła dziś jeszcze dodatkowo wniosek w porządku dziennym, który ma posłużyć za próbę do przywrócenia reprezentacyi parlamentarnej straconego wpływu na politykę tegoczesną. Wniosek ten, przedłożony przed byłego ministra marcowego v. Arnim (zwolennika sprawy holsztyńskiej) zmierza poprostu do tego, aby rzucić podejrzenie na rozpoczętą niedawno czynność austryacko-pruskich komisarzy. Skutek misyi hrabiego Sponneck będzie bez wątpienia bardzo ważnym dla stanowiska, jakie gabinet duński w sprawie tej zająć postanowił. Hrabia Sponneck ma sławę głębokiego i utalentowanego polityka z niezachwianemi zasadami moralnemi i zdaje się przeto być najzdolniejszym do oparcia się wszelkim uprzedzeniom, których i w Danii nawet stronnictwa parlamentu niekiedy się dopuszczają. *(G. W.)*

(Kwestya organizacyi księstw Szlezwig-Holsztynu. — Pruska ustawa o paszportach. — Sprawa kas pożyczkowych.)

Berlin, 25. stycznia. Co do planów względem Szlezwig-Holsztynu, słyszymy, że obok należenia Holsztynu do niemieckiego związku, Szlezwig-Holsztyn ma obejmować spólna administracya, która tylko najwyższej władzy w Kopenhadzie podlegać będzie. — Wszelako dla tej spólnej administracyi księstw będą zaprowadzone dwie administracye, jedna dla Holsztynu, a druga dla Szlezwigu. — W Holsztynie będzie stać tylko niemieckie, a w Szlezwigu duńskie wojsko. — Uregulowanie granic między oboma księstwami stawia tej decyzyi wielkie przeszkody, również i regulamin stosunków stanowych ma w księstwach najprzeciwniejsze zdania do zwalczenia.

— Według pruskiej ustawy o paszportach mają cudzoziemcy wstęp do Prus tylko wtedy, gdy albo paszportami od władz pruskich albo od swych własnych władz krajowych są zaopatrzeni. — Co sie tyczy Anglików pozwolony był w tej mierze wyjatek, ze względu na wielką należytość, jaką się w Anglii w zagranicznym urzędzie za paszporty opłaca, według tego wyjątku mieli Angliey i w tedy wstep do Prus, gdy byli zaopatrzeni paszportami rezydujących w Londynie obcych poselstw lub konzulatów. Jednakże uwzglednienie to stało się do tak licznych nadużyć powodem, że tutejszy rząd był zmuszony rozciągnąć teraz także na angielskich pasażerów pierwiastkowe przepisy tutejszej ustawy o paszportach.

— Do wniesionego przez rząd projektu do ustawy, według którego z dniem 1. stycznia 1852 ma nastąpić rozwiązanie kas pożyczkowych, a ogółowa kwota wydanych rewersów kas pożyczkowych t. j. 10 milionów talarów ma stanowić część bezprocentowego długu państwa, zaproponował deputowany *Bormann* i jego stronnicy poprawkę. Kasy pożyczkowe będą istnieć dalej aż do 1. stycznia 1852, sprawy swe mają ograniczyć do objętości 5 milionów talarów i stanowić niezawisły pieniężny instytut państwa. Te pięć milionów talarów będą ściągnięte, skoro gotowy majątek administracyi kas pożyczkowych dojdzie do wysokości pięciu milionów talarów. Przy majątku dziesięciu milionów talarów, złoży instytut $^{2}/_{3}$ rocznych swoich przewyżek w kasie rządowej, trzecia część będzie obrócona na utworzenie funduszu rezerwowego aż do sumy jednego miliona talarów, potem również w kasie rządowej złożona. — W motywach położono największą wagę na to, że kasy pożyczkowe zaspokajały potrzebę, której dotychczas osobliwie średnie klasy ulegały. Dla wielkiego kupca, dla kapitalisty, dla właściciela dóbr stoi królewski bank na posługi, a dla ubogiego człowieka urzęda pożyczkowe, osobliwie dla profesyonistów nie było przed zaprowadzeniem kas pożyczkowych żadnego instytutu, w którymby w ciężkich czasach zapomogę znaleść mogli.

Rosya.

(Książę Gorczaków 2gi komendant sybirskiego korpusu dymisyonowany. — Ukaz cesarski.)

Petersburg, 17. stycznia. Cesarskim dziennym rozkazem z dnia 10. b. m. zostaje komendant osobnego sybirskiego korpusu i jenerał-gubernator Sybiryi zachodniej, jenerał piechoty książę Gorczakow II., na swoję prożbę dla osłabionego zdrowia, z uniformem i pensyą służby dymisyonowany. — Dnia 14. b. m. przybył tu książę Alexander Hessen-Darmsztadtski.

Wydanym do dyrygującego senatu cesarskim ukazem z 10go stycznia rozporządzono: „Ze względu na podnoszącą się od niejakiego czasu na głównych targowicach europejskich wartość śrebra, uznaliśmy za rzecz potrzebną, zabezpieczyć papiery publiczne, na których fundowany jest obieg kredytowych biletów państwa, przeciw możliwemu dopytywaniu się o śrebrną monetę i sztaby śrebrne dla wysyłania ich za granicę, i rozkazujemy przeto, stosownie do zdania komitetu finansowego: 1) Wywóz śrebra w sztabach i monecie lądem i morzem zakazany jest aż do dalszych rozkazów, w całem cesarstwie, w królestwie Polskiem i Wielkiem księstwie Finlandzkiem. Przywóz śrebra, równie jak wywóz i przywóz złota w monecie lub sztabach, pozostaje jak przedtem, pozwolonym. 2) Kapitanom okrętowym, woźnicom i w ogóle wszystkim za granicę jadącym osobom pozwolono jest, aż do 15 rubli w śrebrze w rosyjskiej lub zagranicznej monecie wyprowadzać. Jednakże wywożoną gotówkę należy w cłowym urzędzie deklarować. 3) Za utajony wywóz śrebra w sztabach lub monecie, w razie przytrzymania, będzie znaleziona suma skonfiskowaną, a prócz tego, stosownie do artykułu 802 karnego regulaminu i artykułu 851 regulaminu cła dla królestwa Polskiego, podwójna jego kwota za karę zabrana. 4) Powyższe rozporządzenie wchodzi w rzeczywistość od tego dnia, w którym wydany w tej mierze przepis do cłowych urzędów nadejdzie.“

(Zakaz wprowadzania do Rosyi loteryi polskich.)

W cesarstwie rosyjskiem nie jest loterya zaprowadzona, a sprzedawanie losów loteryi zagranicznych jest ściśle zakazane; w królestwie polskiem zaś są dwie loterye, jedna loterya klasyczna, a druga liczbowa. To spowodowało Cesarza, pomimo zniesienia pogranicznej linii cłowej między oboma państwami, do zakazania ukazem, aby polskich loteryjnych losów do Rosyi niesprowadzano. *(C. C.)*

(Rezultaty zmienienia linii pogranicznej między Rosyą a Polską.)

O rezultatach zniesienia pogranicznej linii między Rosyą i Polską otrzymaliśmy, pisze *Deutsche Reform*, następujące z urzędowego źródła czerpane data. Ogółowa suma przywozu z Rosyi do Polski w roku 1849 wynosiła 2,286,998 rubli śrebrnych. Z królestwa Polskiego wprowadzono do Rosyi w tym samym roku towarów za 1,521,008 rubli śrebr. Między innemi artykułami wprowadzono z Rosyi do Polski za 396,989 rubli śrebr. łoju, za 599,078 rubli śr. bydła, a za 203,294 r. ś. herbaty. Wywóz z Polski do Rosyi wynosił w suknie 340,606 r. ś., w wełnie 75,671 r. ś., w cynku 224,245 r. ś. a w produktach metalowych 305,018 r. ś.

— Dziennym rozkazem do armii z 21. grudnia mianował Cesarz rosyjski Wielkiego księcia Konstantyna Mikołajewicza i księcia Leuchtenberskiego członkami wojskowo-umiejętnej rady z zatrzymaniem dotychczasowych ich szarz. *(C. C.)*

Turcya.

(Wiadomości z Bośnii.)

Z **Zary** donoszą pod dniem 18. stycznia. Komendantem w Trebinie mianował Omer Basza krewnego Hassan Beja, Adama Beja Refulbegowica.

Ludność w Trebinie przyjęła bardzo życzliwie nowego gubernatora Bośnii, tak że Omer Basza wyraził się bardzo pochlebnie o tem w pismie do nowomianowanego komendanta tego miasta.

Kavas-Basza próbował z garstką insurgentów w Novesigne wymusić dostarczenie żywności od mieszkańców tamtejszych, lecz wypędzono go ztamtąd po dość silnym oporze. Ali Basza znajduje się w Stolaczu. *(G. W.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sanockim.)

Sanok, 21. stycznia. Według doniesień handlowych z Sanoka, Dobromila, Rymanowa i Dynowa płacono tamże na targach w pierwszej połowie bieżącego miesiąca w przecięciu za korzec pszenicy 20r.47k.—19r.—21r.—20r.; żyta 16r.47k.—16r.—16r.15k.—16r.;

jęczmienia 12r.30k.—9r.—12r.15k.—12r.; owsa 6z.—6r.30k.—8r.—6r.30k.; hreczki w Dobromilu 12r.; kukurudzy w Rymanowie 16r.; ziemniaków 0—6r.—5r.—5r. Za cetnar siana 0—3r. 30k.—2r. 30k. —2r.45k. Sąg drzewa twardego kosztował 10r. 35k.—13r.—18r.—12r.30k., miękkiego 8r.—10r.30k.—15r.—8r.45k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 10k.—10k.—9½k.—9½k. i garniec okowity po 4r. 43k.—6r. 15k.—4r.—3r. w w. Nasienia konicza i wełny nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 31. stycznia.		gotówką zł.r.	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	51	5	55
Dukat cesarski	„ „	5	53	5	57
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	12	10	15
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	59	2	—
Talar pruski	„ „	1	52	1	54
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	29	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	12	91	33

(Kurs wekslowy wiedeński z 28. stycznia.)

Amsterdam 171½ l. 2. m. Augsburg 131 p. uso. Frankfurt 130 l. 3. m. Genua 150½ p. 2. m. Hamburg 192½ l. 2. m. Liworno 125½ p. 2 m. Londyn 12.42 l. 2. m. Marsylia 153 l. 2. m. Paryż 153 l. 2. m. Bukareszt 215. Konstantynopol 360. Agio duk. ces. 33¾.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 30. stycznia.

Hr. Dunin Borkowski Bolesław, c. k. przełożony obw., z Kołomyi. — Hr. Dzieduszycki Maurycy, ze Złoczowa. — Hr. Krasicki Karol, z Baranowa. — PP. Chyliński Adolf, z Brodów. — Brześciański Henryk, z Czyszek.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 30. stycznia.

P. Schupp. c. k. radzca kam., do Żółkwi.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 30. stycznia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zr.	28 3 0	— 10°	— 3°	połud.-wschodni	pochm.
2 god. zr.	28 2 0	— 3°	— 10°	„ „	pogod. ⊙
10 g. w.	28 0 6	— 8,5°		cicho	„

Dnia 31. o godz. 6 zrana — 5°; o godz. 9 — 3°.

TEATR.

Dziś: dramat polski: **„Adrienne Lecouvreur.“**

Jutro: przedstawienie niem.: **„Der Dumme hat's Glück“ i Das Wiener Elisium im Carneval 1851.“**

W Poniedziałek: na dochód ubogich, opera niem.: **„Martha.“** Panna Rise z grzeczności tańczyć będzie *„Pas de trois.“*

Magistrat kr. stoł. Miasta Lwowa wydał następujące objaśnienie względem

Przeznaczenia i zakresu działania izby handlowej i przemysłowej.

Rozporządzeniem z dnia 26. marca 1850 ogłosiło Wysokie Ministeryum handlu prowizoryczną ustawę o zaprowadzeniu izb handlowych i przemysłowych najwyższem postanowieniem Jego ces. kr. Mości z dnia 18. marca 1850 sankcyonowaną.

Stósownie do tej ustawy, w całem Państwie izby handlowe i przemysłowe zaprowadzone, i w ten sposób rozłożone będą, aby w takowych interesa handlowe i przemysłowe wszystkich krajów koronnych zastąpione były.

Każda izba ma swój okręg, izba lwowska obejmuje obwody: Lwowski, Stanisławowski, Sanocki, Samborski, Przemyski, Żółkiewski, Stryjski i Kołomyjski.

Zakres działania izby handlowej i przemysłowej rozciąga się wyłącznie do spraw handlu i przemysłu swojego okręgu.

Izba jest organem, przez który stan handlowy i przemysłowy wyjawia swe życzenia Ministerstwu handlu i usiłowania jego we względzie podniesienia obrotów handlowo-przemysłowych wspiera.

Izby handlowe i przemysłowe obowiązane są:

1) dawać Ministerstwu zdania, robić wnioski i udzielać wiadomości względem wszelkich spraw do ich zakresu należących, i wykonywać dotyczące tychże, polecenia Ministerstwa handlu.

2) oznajmiać spostrzeżenia swoje o potrzebach handlu i przemysłu i o stanie środków co do obrotów handlowo-przemysłowych; a mianowicie mają izby składać corocznie raport główny o doświadczeniach swych z całego upłynionego roku, i objąć w nim wszystko, co ze swego stanowiska mają do życzenia lub wniesienia.

3) prowadzić także mają rejestra, i z takowych corocznie Ministerstwu handlu składać wykazy względem wszystkich osób mających prawo wybierania do izby handlowej i przemysłowej w swoim okręgu, względem wszystkich handlowych i przemysłowych przedsiębierstw w okręgu izby znajdujących się, względem ich gałęzi, objętości, obrotu i liczby osób przy tem jako towarzyszy, prowadzicieli zatrudnień, lub robotników pomocniczych uczestnictwo mających; słowem względem wszystkich dat dla statystyki handlowej i przemysłowej potrzebnych.

Przeciwnie zaś osoby do handlu i rzemiosł należące, tudzież korporacye przemysłowe (gremia, stowarzyszenia, cechy), obowiązane są izbom handlowym i przemysłowym, potrzebnych im do wypełnienia swych obowiązków wiadomości udzielać.

Izby handlowe i przemysłowe we wszelkich wypadkach, w których prawo sędziów polubownych dopuszcza, jeżeli wszyscy udział mający na to się zgadzają, w miarę tej zgody ostatecznie, albo z zastrzeżeniem odwołania się do sądów lub władz właściwych, w sprawach handlowych lub przemysłowych a w szczególności także we wszelkich ze stosunku zapłatnego lub służbowego między profesyjnym roboty dawcą (majstrem) a robotę przyjmującym (czeladnikiem, chłopcem) wynikających sporach, jako sąd polubowny rozstrzygać mogą.

Każda izba składa się z dwóch sekcyi, jedna dla spraw handlowych, druga dla spraw przemysłowych.

Do sekcyi przemysłowej należą wszelkie sprawy, które dotyczą czynności profesyjnej, fabrycznie lub rzemieślniczo prowadzonej, a więc profesyjnego przetworzenia płodów pierwotnych i pomocniczych na fabrykaty lub rękodzieła, profesyjnego ich przerobienia lub obrócenia na towar kupiecki, na środki pomocnicze dla produkcyi, dla budowy okrętów, dla budynków na lądzie i wodzie, i nareszcie sprawy, które dotyczą osób przy tem profesyjnie zatrudnionych (fabrykantów, górników, rzemieślników i ich pomocników).

W szczególności należą do tej sekcyi wszelkie sprawy, które dotyczą tworzenia, rozwinięcia i użycia nowych, lub już istniejących sił i organów czynności profesyjnej; uznania i strzeżenia przemysłowej własności przez przywileje na wynalazki i odkrycia, umysłowej własności wzorów fabrycznych i modelów; mark fabrycznych i znaków towarów, sądów fabrycznych i policyi fabrycznej; urządzeń przemysłowych względem zdrowia; nauk przemysłowych; utworzenia i członkowania społeczeństw przemysłowych, i ich organów społeczeńskich (korporacyi, cechów), stosunków robotników fabrycznych, chłopców terminujących, czeladników, majstrów i dzierzycieli rękodzielni lub fabryki pomiędzy sobą, lub wzajemnego ich stanowiska, stowarzyszeń przemysłowych i ustaw przemysłowych.

Izby handlowe i przemysłowe Ministerstwu handlu bezpośrednio są podwładne, mają jednak i władzom politycznym swego okręgu na żądanie wyjaśnień udzielać.

Lwowska izba handlowa i przemysłowa składa się z 9 członków ze stanu kupieckiego, i 6 członków ze stanu przemysłowego, tudzież z 5 zastępców ze stanu kupieckiego, i 3 ze stanu przemysłowego, którzy przez prawo wybrania mających kupców i rzemieślników całego okręgu wybrani zostali.

Według poprzedniczych postanowień prawnych, należą do zakresu izby handlowej i przemysłowej przedewszystkiem:

a) wnioski do ulepszeń w prawodawstwie handlowem i przemysłowem,

b) propozycye środków do podźwignienia i ożywienia rzemiosł i handlu i do uchylenia powodów tamujących postęp w tychże.

Korporacye i cechy mogą się przeto tylko z takiemi sprawami do izby handlowej i przemysłowej udawać, które do powyżej oznaczonego prawnego jej zakresu działania należą.

Gdy atoli izba według swego zakresu, wyjąwszy w wypadku, w którym jako sąd polubowny występuje, w sprawach przemysłowych decydować nie może, przeto się korporacye i cechy we własnych lub w sprawach członków swoich od izby żadnych rozporządzeń lub decyzyi spodziewać nie mogą, a zatem podobne sprawy, jak dotąd, przed właściwe Władze wytoczone być powinny.

Główny Redaktor M. Srzeniawa Sartyni.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.